

MEDYCYNA WETERYNARYJNA

D A W N I E J :

PRZEGLĄD WETERYNARYJNY 1886 I WIADOMOŚCI WETERYNARYJNE 1919

PROF. DR JÓZEF PARNAS

Rozwój medycyny weterynaryjnej w Związku Radzieckim

Obok wielkiej nauki lekarskiej, rozwijanej w Rosji, przez Botkina, Sieczenowa, Pawłowa, Gabryczewskiego, Gamaleję, obok nauk rolniczych, które reprezentowali Timiriazew, Williams, Mieczurin — rozwijała się weterynaria, dzięki uczonym tej miary co Skriabin, Bol, Wyszleesski, Cieńkowski, Michin, i wielu innych. Ustrój feudalny, kapitalistycznej Rosji Carskiej, stał na przeszkodzie właściwemu rozwojowi nauki, a w tym i weterynarii. Osiągnięcia badaczy, wybitne i nieśmiertelne, nie mogły spełnić właściwej roli w praktyce, która odbywała się w wielkich i zacofanych przy tym majątkach feudalnych oraz milionach drobnych gospodarstw chłopskich, dla których nędza, głód, kłeski żywiołowe, posucha, zarazy były częstymi zjawiskami. Nic dziwnego, że ogólny stan weterynaryjny, niezmiernych obszarów Rosji, był bardzo zły.

Władza radziecka, obejmując w spadku po ustroju carskim, zniszczony wojną kraj, znalazła się w sytuacji szczególnie ciężkiej, pod względem weterynaryjnym. Przez obszary kraju, rozpoczynającego budowę socjalizmu, w najcięższych warunkach wojny domowej i interwencji kapitalistycznej ze wszystkich stron, przechodziły coraz to nowe fale księgosuszu, nosacizny, węgliką i wielu innych epizoocji, niszczących hodowlę i przenoszących się również na ludzi.

Warto podkreślić, że taki był start radzieckiej socjalistycznej weterynarii, która 34 lata temu, znalazła pełną opiekę i zrozumienie potrzeb ze strony Rządu Państwa Radzieckiego.

34 lata rozwoju nauki weterynaryjnej, to poważny okres czasu. Ale bynajmniej, nie były to lata spokojnej pracy twórczej. Był to okres ofiarnej, uporczywej walki o budowanie fundamentów socjalizmu i komunizmu w pierwszym na kuli ziemskiej kraju. W ciągu tych lat, na różnych etapach rozwoju weterynarii, trzeba było pokonać wiele trudności, a nawet niejednokrotnie walczyć z wrogiem nowego ustroju, który w zakresie weterynarii, dał się również odczuć. Z etapów rozwojowych radzieckiej nauki i praktyki weterynaryjnej należy wymienić okres pierwszych lat budownictwa ustroju radzieckiego, w którym na podkreślenie zasługuje troska o zbudowanie wielu uczelni weterynaryjnych i instytutów badawczych, rozrzuconych na obszarze Republik Radzieckich. Dzięki tej polityce, osiągnięto dotychczasowe sukcesy, wysuwające weterynarię radziecką na przodujące miejsce w świecie, pod względem sieci uczelni

akademickich, szkół felczerskich, instytutów naukowo-badawczych, laboratoriów rozpoznawczych i stacji badawczych. Cechą organizacji nauki weterynaryjnej w ZSRR jest to, że wiąże się ona ściśle z praktyką, stanowiąc z nią nierozdzielalną całość. Zasadą nauki i praktyki weterynaryjnej w tym początkowym etapie rozwojowym jest opanowanie i pełna likwidacja niebezpiecznych dla zwierząt i ludzi zaraz. Jest to wydarzenie historyczne. Rosja, z kraju będącego rezerwuarem najniebezpieczniejszych epizoocji, czerpiącym żywiołowe siły zakaźne, z wielkiego wówczas źródła epidemiologicznego obszarów kolonialnych Chin, Mandżurii, Indii i Tybetu, rezerwuarem wiecznie zagrażającym pomorem bydła, węglikiem, nosacizną, innym krajom Europy — stała się już w pierwszych latach po rewolucji, obszarem wolnym od tych chorób zaraźliwych. Walka weterynarii radzieckiej z epizoocjami w tym okresie, jest zapisana złotymi literami w historii bohaterskiego narodu Radzieckiego.

Drugi etap rozwojowy, zasługujący na podkreślenie, to okres rozbudowy nauki i praktyki weterynaryjnej, w związku z kolektywizacją rolnictwa. W warunkach indywidualnej gospodarki chłopskiej trudno było w całej pełni, jak tego wymaga socjalizm, rozwinąć i wprowadzić w życie zasady naukowe, masowej, społecznej profilaktyki chorób zwierzęcych oraz uspołecznionego lecznictwa. Powstanie milionów kołchozów i sowchozów stworzyło nowe socjalistyczne warunki dla pracy badawczej i dla praktyki weterynaryjnej. Ten charakterystyczny dla historii radzieckiej weterynarii etap rozwojowy wymagał największej może ofiarności, świadomości społecznej, wiedzy naukowej i czujności praktycznej ze strony naukowców i lekarzy weterynarii. Nie był to okres bynajmniej łatwy. W tej heroicznej walce o wykonanie wskazań Towarzysza Stalina w zakresie rolnictwa i hodowli — nauka i praktyka weterynaryjna egzamin swój zdała. Potrafiła zapewnić kolektywizacji ochronę zdrowotności zwierząt hodowlanych. Potrafiła zawczasu ujawnić niebezpieczeństwa zagrażające socjalistycznej zootechnice.

Były to czasy, kiedy wróg społeczny, nasyłany przez mocarstwa imperialistyczne, czyhał na zdrowie bydła, koni, świń i drobiu w kołchozach i sowchozach, rozsiewając niebezpieczne zarazy. Nauka weterynaryjna, uporawszy się z najostrej przebiegającymi zarazami, zajęła się badaniem nad anemią zakaźną i encephalomyelitami koni, gruźlicą i bru-

celozą bydła, pomorem i różycą świń, chorobami młodzięży i inwazjami pasożytniczymi. Badania te wysunęły weterynarię radziecką na przodujące miejsce w świecie.

Hasło stalinowskie: „Dośćgnąć i prześcignąć naukę burżuazyjną“ realizuje akademik Skriabin i plejada jego uczniów. Powstaje przodująca w świecie parazytologia weterynaryjna łącząca naukę z praktyką, działająca aktywnie po linii protozoologii, helmintologii, dermatologii i entomologii. Gospodarka państwowa zyskuje miliardy na tym, że straty hodowlane, wywołane przez pasożyty, zostają ograniczone.

Akademik Skriabin wysuwa śmiało, lecz realne zadanie likwidacji i dewastacji pasożytów, w środowiskach hodowlanych.

Na szczególnie podkreślenie zasługują osiągnięcia epizoocjologii. Gigantycznym pracom terenowym, ekspedycjom do najdalszych zakątków ZSRR, patronuje Wszechzwiązkowy Instytut Eksperymentalnej Weterynarii z prof. Leonowem na czele. Sekcja weterynaryjna Akademii Nauk, w której zasiadają wybitni epizoocjologowie jak Wyszeleski, Muromcew, Juśkowiec i inni, interesują się szczególnie pracami epizoocjologicznymi. W rezultacie tych prac badawczych, prowadzonych na terenie całego obszaru ZSRR łącznie z praktyką, należy zanotować poważne osiągnięcia w dziedzinie anemii zakaźnej, encefalomyelitów, pryszczycy, gruźlicy i brucellozy, również i jałowości klaczy i krów, chorób młodzięży itd. Tak samo nauki kliniczne oraz podstawowe nauki teoretyczne rozwijają się w tym okresie poważnie. Wydawnictwo książek weterynaryjnych wysuwa radziecką weterynarię na przodujące miejsce w świecie. To samo można powiedzieć o biofabrykach, produkujących olbrzymie ilości środków leczniczych i zapobiegawczych.

Przyszła wielka wojna ojczyźniana. Przed radziecką weterynarię stanął surowy egzamin. Wielka część naukowców i praktyków poszła na front, aby zabezpieczyć zdrowie żołnierzy pod względem zoonotycznym i zabezpieczyć zdrowotność zwierząt wojskowych. Jeśli w odróżnieniu od sytuacji weterynaryjnej jaka panowała w armii rosyjskiej pierwszej wojny, front wojny ojczyźnianej nie zaznał klęski zatruc pokarmowych oraz epidemii zwierzęcych — było to wynikiem wysokiego poziomu nauki i praktyki weterynaryjnej. Wśród wojskowych lekarzy znalazł się między innymi naukowcami sławny dziś dr Boszjan.

W tym samym czasie nauka i praktyka weterynaryjna, pracująca w służbie cywilnej, działa w warunkach wyjątkowo ciężkich, broniąc hodowlę przed epizoocjami, produkty spożywcze i zdrowie ludzi pracy, przed zoonozami. Miliony zwierząt kołchozów i sowchozów Ukrainy, Białorusi i Rosji — ewakuuje się na wschód przed następującymi hordami hitlerowskimi. Nauka łącznie z praktyką potrafiła zabez-

pieczyć zdrowotność zwierząt ewakuowanych. Po wygnaniu okupantów z ziem radzieckich stanęło znowu ważne zadanie oczyszczenia tego obszaru od epizoocji. Zadanie to zostało również ofiarnie wykonane. Ten wysoki poziom naukowy weterynarii, wyjątkowa ofiarność naukowców i praktyków, patriotyzm i ukochanie ziemi ojczystej są niespotykane w żadnym innym kraju. Jest to ważny rys charakterystyczny socjalistycznej, radzieckiej weterynarii. Dalszy etap rozwojowy, to okres powojennej odbudowy straszliwie zniszczonego kraju, to okres realizacji 3-ciej pięcioletki, okres wykonania wskazań stalinowskiego planu, przeobrażenia przyrody, rozkwitu hodowli, zdrowotności publicznej — budownictwa komunizmu w ZSRR. Nauka i praktyka weterynaryjna, biorąc w tej pracy najaktywniejszy udział.

Dokonywa się przełom ideologiczny w nauce, a w naukach przyrodniczych i lekarskich w szczególności. Weterynaria radziecka przestrasza się na tor miczurinizmu i pawłowizmu, czerpiących źródła swych sił w marksizmie-leninizmie. Nowa biologia i nauki Pawłowa, przenika do wszystkich dziedzin medycyny weterynaryjnej. Rozkwita teoria i praktyka weterynaryjna szcując się osiągnięciami wielu uczonych a przede wszystkim Boszjana. Wielki to zaszczyt dla radzieckiej weterynarii, że obok nazwisk reformatorów i nowatorów w nauce — Miczurina, Pawłowa, Williama, Łysenki, Lepieszynskiej — staje pracownik WIEW Boszjan, którego teoria jest dziś centralnym punktem dyskusji mikrobiologii światowej. Oczywiście postępowi badacze patrzą na osiągnięcia Boszjana pozytywnie i oceniają je bardzo wysoko. Wybitny wirusolog radziecki Suchow poświęcił badaniom Boszjana, artykuł krytyczny na łamach „Woprosow Filozofii“. Suchow poddaje krytyce tezy Boszjana niektóre z nich wymagają, według niego, dalszego przebadania. Ale bez zastrzeżeń uważa Suchow teorię Boszjana za szczególnie ważny etap rozwojowy nowej miczurinowskiej mikrobiologii.

Każdy lekarz weterynarii naszego kraju śledzi pilnie to co się dzieje obecnie w radzieckiej weterynarii. A śledzić rozwój współczesnej weterynarii radzieckiej nie łatwo wobec powodzi książek i prac wydawanych obecnie w ZSRR. Wiele tych książek tłumaczymy na język polski. Wiele prac radzieckich drukowaliśmy in extenso na łamach „Medycyny Weterynaryjnej“. Materiał ten obrazuje dobitnie jak niesłychanie bujnie rozwija się w chwili obecnej weterynaria radziecka i jak wielką korzyść naszej weterynarii przyniosło zbliżenie do metodologii i teorii nauki radzieckiej. Polska weterynaria, która niedawno zakończyła prace związane z Kongresem Nauki, wykorzysta miesiąc pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej dla szybszego rozwoju, dla dobra Planu 6-cio letniego i pokoju.